

Problema săptămânii 319

Fie a_1, a_2, \dots, a_{11} și b_1, b_2, \dots, b_{11} două permutări ale numerelor $1, 2, \dots, 11$ (adică numere naturale astfel încât $\{a_1, a_2, \dots, a_{11}\} = \{b_1, b_2, \dots, b_{11}\} = \{1, 2, \dots, 11\}$).

Arătați că printre numerele $a_1b_1, a_2b_2, \dots, a_{11}b_{11}$ există două care dau un același rest la împărțirea cu 11.

Soluție: Să presupunem că numerele $a_1b_1, a_2b_2, \dots, a_{11}b_{11}$ ar da resturi distincte la împărțirea cu 11. Exact unul dintre aceste numere trebuie să dea restul 0. Putem presupune că $a_1b_1 \equiv 0 \pmod{11}$. Deoarece numai unul dintre produse este divizibil cu 11, trebuie să avem $a_1 = b_1 = 11$. Fie $n = (a_2b_2) \cdot (a_3b_3) \cdot \dots \cdot (a_{11}b_{11})$. Pe de-o parte, factorii sunt, într-o ordine sau alta, $1, 2, \dots, 10 \pmod{11}$, ceea ce face ca $n \equiv 10! \equiv 10 \pmod{11}$. Pe de altă parte, $n = (a_2 \cdot a_3 \cdot \dots \cdot a_{11})(b_2 \cdot b_3 \cdot \dots \cdot b_{11}) = (10!) \cdot (10!) \equiv 10 \cdot 10 \equiv 1 \pmod{11}$. Am ajuns la o contradicție care arată că presupunerea inițială a fost falsă, deci cele 11 numere nu pot da 11 resturi diferite la împărțirea cu 11.

Observație: Este ușor de verificat prin calcul că $10! \equiv 10 \pmod{11}$, dar acest fapt rezultă direct și din

Teorema lui Wilson: Un număr natural $p > 1$ este prim dacă și numai dacă $(p-1)! \equiv -1 \pmod{p}$.

Am primit două soluții, una de la *Alexandru Ciobotea*, cealaltă de la *Lucian Trepteanu* și *Adrian Miclăuș*.

Problem of the week no. 319

Let a_1, a_2, \dots, a_{11} and b_1, b_2, \dots, b_{11} be two permutations of the numbers $1, 2, \dots, 11$. Show that if each of the numbers $a_1b_1, a_2b_2, \dots, a_{11}b_{11}$ is divided by 11, then at least two of them will have the same remainder.

Solution: Suppose the numbers $a_1b_1, a_2b_2, \dots, a_{11}b_{11}$ have distinct remainders when divided by 11. Exactly one of them has remainder 0. By symmetry, we may assume $a_1b_1 \equiv 0 \pmod{11}$. As only one of the products is $0 \pmod{11}$, it follows that we must have $a_1 = b_1 = 11$. Consider $n = (a_2b_2) \cdot (a_3b_3) \cdot \dots \cdot (a_{11}b_{11})$. On one hand, the factors are, in some order, $1, 2, \dots, 10 \pmod{11}$, which makes $n \equiv 10! \equiv 10 \pmod{11}$. On the other hand, $n = (a_2 \cdot a_3 \cdot \dots \cdot a_{11})(b_2 \cdot b_3 \cdot \dots \cdot b_{11}) = (10!) \cdot (10!) \equiv 10 \cdot 10 \equiv 1 \pmod{11}$. We have obtained a contradiction, which means that the remainders can not be all distinct.

Remark: It is an easy computation to check that $10! \equiv 10 \pmod{11}$, but this fact also follows directly from

Wilson's Theorem: A positive integer $p > 1$ is a prime if and only if $(p-1)! \equiv -1 \pmod{p}$.